

Spotkanie dotyczące przypadków pojawiania się wilków w sąsiedztwie siedzib ludzkich oraz szkód wyrządzanych przez te zwierzęta

Olsztyn, 7 kwietnia 2021 r.

Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo

Wilk – biologia

Wilk jest ssakiem należącym do rzędu drapieżnych *Carnivora* i rodziny psowatych *Canidae*.

Jest bezpośrednim przodkiem psa.

Wilki żyją średnio 5-6 lat, a maksymalnie 9 -10 lat. W sile wieku są przez około 3-4 roku życia.

Wilki żyją w grupach rodzinnych. Zwierzęta tworzące taką grupę są ze sobą spokrewnione. Centralną rolę w wilczej grupie pełni para rodzicielska. Para rodzicielska posiada prawo do rozrodu.

Wilk – biologia

W Polsce wilcze rodziny liczą średnio od 4 do 6 osobników, ale wielkość ta może się wahać od 2 do nawet 12 wilków. Rodzina najliczniejsza jest na początku zimy. Później najstarsze potomstwo odchodzi z grupy i liczebność grupy maleje.

Zwykle w lutym para rodzicielska przystępuje do rui. Pod koniec kwietnia lub w maju samica rodzi szczenięta. Jest ich zwykle sześć. Przez pierwsze tygodnie szczenięta są głuche i ślepe. W początkowym okresie przebywają pod opieką samicy w norze i są karmione wyłącznie mlekiem.

Wilk – biologia

W wilczych parach bardzo rzadko zdarza się rozstanie.

Do rozpadu związku dochodzi głównie z powodu śmierci jednego lub obu partnerów. Śmierć wilków zwykle następuje z przyczyn antropogenicznych (np. zabijania, kolizje z pojazdami).

W zaledwie 8% przypadków pary rozpadają się ze względu na podeszły wiek lub śmiertelną chorobę partnera.

Wilk – biologia

Każda grupa rodzinna zajmuje oddzielne terytorium o średniej powierzchni ok. 250 km² na niżu i 150 km² w górach.

Jak wykazały badania telemetryczne, w zachodniej Polsce terytorium może mieć nawet 400 km².

Średnie zagęszczenie wilków w naszych lasach nizinnych wynosi około 2-2,5 osobników/100 km², a w górach od 1,5-4 osobników/100 km².

Wilk – baza pokarmowa

- głównym pokarmem wilków w Polsce są zwierzęta kopytne – jelenie, sarny i dziki.
- w warunkach mozaiki lasów i pastwisk wilki zabijają również zwierzęta hodowlane, szczególnie owce, krowy i kozy (ok. 2% diety wilka) – w miarę ich dostępności

Wilk – zagrożenia naturalne

Wilki nie posiadają naturalnych wrogów w postaci innych zwierząt. Największym zagrożeniem są choroby m.in. wirus nosówki oraz parwowirus psi.

Największym zabójcą wilków w różnym wieku jest świerzbowiec (*Sarcoptes scabiei*) - pasożyt drążący kanały w skórze.

Zarażone wilki drapią się do krwi, wypada im sierść, na skórze pojawiają się rany. Z czasem wilki tracą sierść i mają rany stóp uniemożliwiające im przemieszczanie się. W końcu padają z głodu, wychłodzenia i wycieńczenia.

Wilk – zagrożenia antropogeniczne

- Fragmentacja i izolacja siedlisk
- Utrata ostoi
- Zabijanie – wnyki, zastrzelenie, kolizje z pojazdami, wybieranie szczeniąt
- Habitacja

Wilk – rola w środowisku

Wilk, jako drapieżnik

- reguluje populację roślinożerców
- przyczynia się do zmniejszenia szkód powodowanych przez zwierzęta kopytne
- ogranicza liczebność średnich drapieżników – lis, jenot, kuna itp. oraz eliminują ze środowiska zwierzęta bezpańskie – koty i psy
- potrafią specjalizować się polując np. na bobry
- dostarczają pokarmu wielu zwierzętom

Ochrona wilka – konwencje międzynarodowe

- konwencja z dnia 3 marca 1973 r. o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem (tzw. Konwencja Waszyngtońska, CITES)
- rozporządzenie Rady (WE) Nr 338/97 z dnia 9 grudnia 1996 r. w sprawie ochrony gatunków dzikiej fauny i flory w drodze regulacji handlu nimi

Ochrona wilka – Unia Europejska

- konwencja z dnia 19 września 1979 r. o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk (tzw. Konwencja Berneńska)
- dyrektywa 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory (tzw. Dyrektywa Siedliskowa)

Ochrona wilka – prawo w Polsce

- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2020 r. poz. 55, z późn. zm.)
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. poz. 2183, z późn. zm.)
 - wilk został wymieniony w zał. 1 do rozporządzenia – ochrona ścisła

Wilk objęty jest w Polsce ochroną gatunkową na terenie całego kraju od 1998 roku

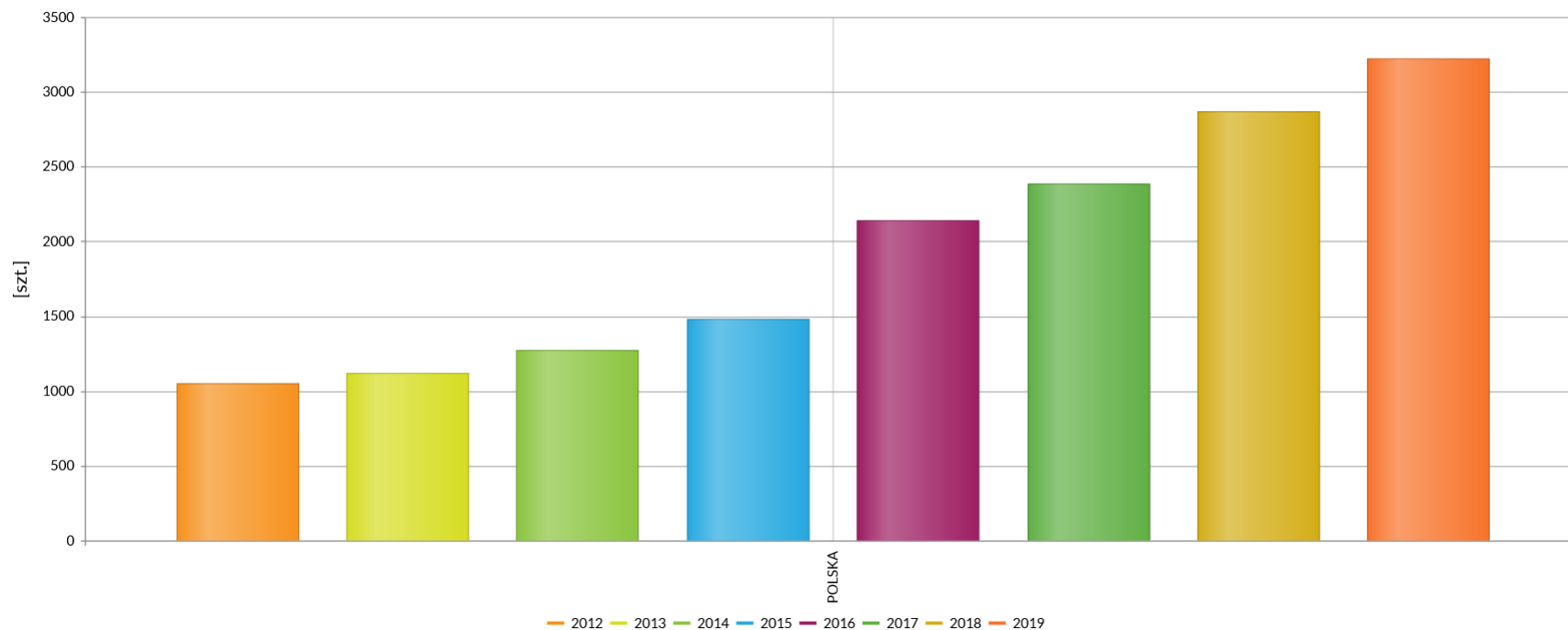

Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo

Liczebność wilka w latach 2012 - 2019

POLSKA OGÓŁEM; Zwierzęta: wilk (Canis lupus)

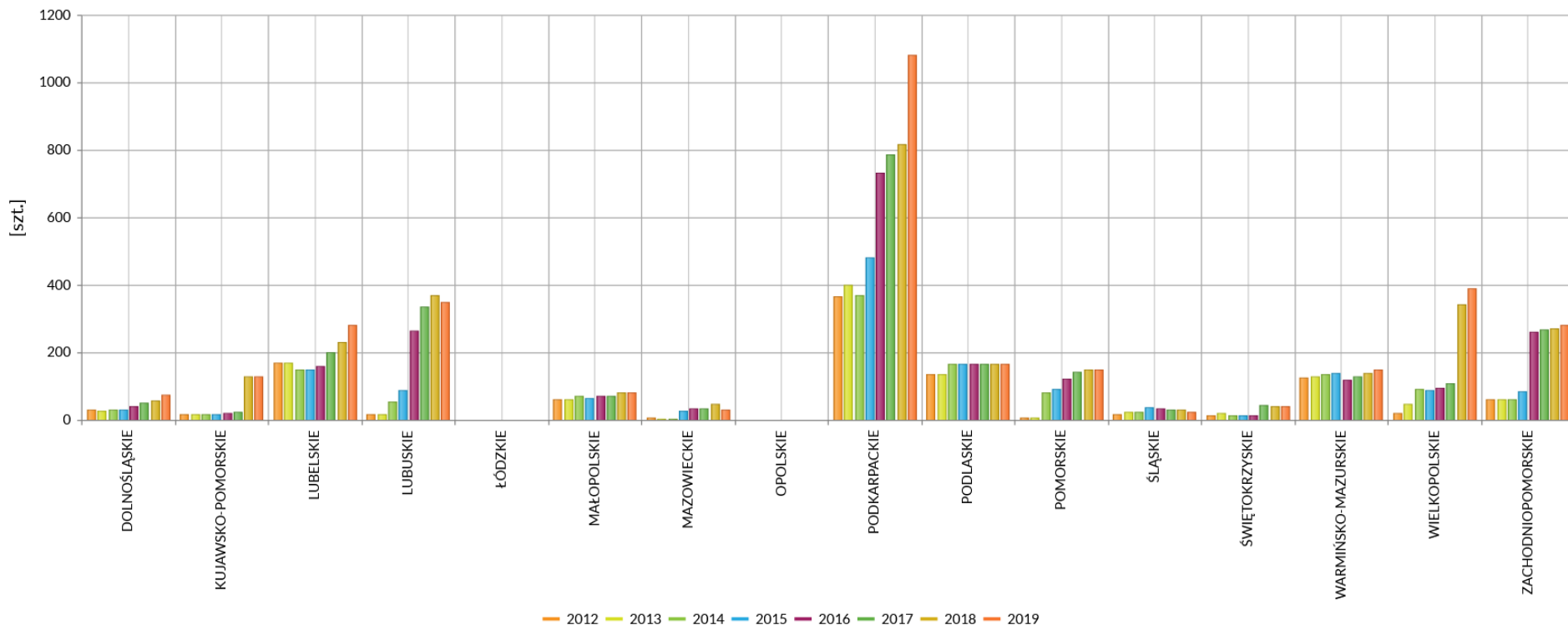

Źródło: dane GUS*

* dane szacunkowe - na podstawie informacji udzielanych poszczególnym regionalnym dyrektorom ochrony środowiska przez nadleśnictwa i parki narodowe. Wartości te mogą być nieco zawiżone np. w wyniku powtórnego liczenia tych samych osobników.

Liczebność wilka w latach 2012 – 2019

POLSKA - Województwa; Zwierzęta; wilk (Canis lupus)

Źródło: dane GUS*

* dane szacunkowe - na podstawie informacji udzielanych poszczególnym regionalnym dyrektorom ochrony środowiska przez nadleśnictwa i parki narodowe. Wartości te mogą być nieco zawyżone np. w wyniku powtórznego liczenia tych samych osobników

Liczebność wilka na tle innych gatunków w 2019 r.*

wilk	ryś	bóbr	żubr	łoś	jeleń	dzik	sarna
3 200	545	136 861	2 269	26 176	270 500	71 800	906 100

Cyranka, rybitwa czarna – 2 000 – 3 000 par lęgowych, bardzo nieliczny**;

Bocian czarny – 1 400 – 1600 par lęgowych, bardzo nieliczny**;

Orlik krzykliwy – 2 300 – 2 700 par lęgowych, bardzo nieliczny**;

Bielik – 1 000 – 1 400 par lęgowych, bardzo nieliczny**;

* Najbardziej aktualne dane opublikowane w GUS z 2019 r.

** (Chodkiewicz T. i in. 2015, Ocena liczebności populacji ptaków lęgowych w Polsce w latach 2008-2012, *Ornis Polonica* 56, 2015:149-189)

Ochrona gatunkowa – zakazy

1. Umyślnego zabijania
2. Umyślnego okaleczania lub chwytania
3. Umyślnego niszczenia jaj lub form rozwojowych
4. Transportu
5. Chowu
6. Zbierania, pozyskiwania, przetrzymywania lub posiadania okazów gatunków
7. Niszczenia siedlisk lub ostoi, będących obszarem rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji lub żerowania
8. Niszczenia, usuwania lub uszkodzania gniazd, mrowisk, nor, legowisk, żeremi, tam tarlisk, zimowisk lub innych schronień

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W OLSZTYNIE

Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo

Ochrona gatunkowa – zakazy

9. Umyślnego uniemożliwiania dostępu do schronień
10. Umyślnego płoszenia lub niepokojenia
11. Zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany lub darowizny okazów gatunków
12. Wwożenia z zagranicy lub wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków
13. Umyślnego przemieszczania z miejsc regularnego przebywania na inne miejsca
14. Umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego

Wybrane odstępstwa od zakazów

Wprowadzono odstępstwo od chwytania, przetrzymywania i transportu oraz przemieszczania z miejsc regularnego przebywania na inne miejsca

1. zwierząt zabłąkanych na terenie zabudowanym – przez podmioty posiadające upoważnienie regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
2. zwierząt rannych w celu udzielenia im pomocy weterynaryjnej i przemieszczenia do ośrodka rehabilitacji.

Pozostałe odstępstwa nie mają zastosowania do wilka w tym odstępstwo od zakazu zabijania, okaleczania, niszczenia jaj i form rozwojowych, transportu w związku z wykonywaniem czynności związanych z prowadzeniem racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej, jeżeli technologia prac uniemożliwia ich przestrzeganie.

Zezwolenia - wniosek

Zezwolenie może być wydane są wyłącznie na wniosek podmiotu zainteresowanego uzyskaniem odstępstwa, np.

- a) osoby narażonej na poważne szkody, czy niebezpieczeństwo;
- b) gminy, gdy zagrożenie dotyczy większej liczby gospodarstw - art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

Zezwolenia - wniosek

Elementy obowiązkowe wniosku*:

- 1) imię, nazwisko i adres albo nazwę i siedzibę wnioskodawcy;
- 2) cel wykonania wnioskowanych czynności;
- 3) opis czynności, na którą może być wydane zezwolenie;
- 4) nazwę gatunku lub gatunków, których będą dotyczyć działania, w języku łacińskim i polskim, jeżeli polska nazwa istnieje;
- 5) liczbę lub ilość osobników, których dotyczy wniosek, o ile jest to możliwe do ustalenia;
- 6) wskazanie sposobu, metody i stosowanych urządzeń do chwytania, odławiania lub zabijania zwierząt albo sposobu zbioru roślin i grzybów lub sposobu wykonania innych czynności, na które może być wydane zezwolenie, a także miejsca i czasu wykonania czynności oraz wynikających z tego zagrożeń;
- 7) wskazanie podmiotu, który będzie chwycił lub zabijał zwierzęta.

Zezwolenia - wniosek

Wzór wniosku znajduje się na stronie <https://www.gov.pl/web/rdos-olsztyn> w zakładce [załatw sprawę](#)

The screenshot shows the website interface for the Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Olsztynie. The browser address bar displays <https://www.gov.pl/web/rdos-olsztyn>. The page header includes the gov.pl logo, the text 'Serwis Rzeczypospolitej Polskiej', a search bar with the text 'Szukaj usług, informacji, wiadomości', a 'Mój Gov' button, and the European Union flag with the text 'Unia Europejska'.

The main content area features a yellow banner for 'Koronawirus: szczepienia i ważne informacje' with a link 'DOWIEDZ SIĘ WIĘCEJ'. Below this is the title 'Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Olsztynie' and a navigation menu with links: 'O RDOŚ', 'Co robimy', 'Załatw sprawę', 'Aktualności', and 'Kontakt'.

The central graphic displays the logo of the Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Olsztynie and a list of environmental statistics:

- 24 173 km²** Powierzchnia województwa
- 32,7%** Powierzchnia lasów
- 16%** Powierzchnia użytków zielonych
- 5,7%** Powierzchnia terenów bagiennych oraz wód

The left sidebar contains a menu with the following items: Strona główna, Rada Ministrów, Kancelaria Premiera, Ministerstwa, Urzędy, instytucje i placówki RP, Usługi dla obywatela, Usługi dla przedsiębiorcy, Usługi dla urzędnika, and Koronawirus: informacje i zalecenia.

Zezwolenia - wniosek

Następnie w zakładce *jak załatwić sprawę* należy wybrać *sprawy dotyczące ochrony przyrody*

The screenshot shows a web browser window with the URL <https://www.gov.pl/web/rdos-olsztyn/jak-zalatwic-sprawe>. The page is the official website of the Regional Environmental Protection Directorate in Olsztyn. The main navigation menu includes: Strona główna, Rada Ministrów, Kancelaria Premiera, Ministerstwa, Urzędy, instytucje i placówki RP, Usługi dla obywatela, Usługi dla przedsiębiorcy, Usługi dla urzędnika, Koronawirus: informacje i zalecenia, and Załóż Profil zaufany. The page features a yellow banner for 'Koronawirus: szczepienia i ważne informacje' with a link 'DOWIEDZ SIĘ WIĘCEJ'. The main heading is 'Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Olsztynie'. The breadcrumb trail is: Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Olsztynie > Załatw sprawę > Jak załatwić sprawę. The 'Załatw sprawę' section is active, showing a list of services: 'Sprawy z zakresu ocen oddziaływania na środowisko', 'Sprawy z zakresu dostępu do informacji', 'Sprawy dotyczące ochrony przyrody', 'Sprawy dotyczące zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie oraz historycznego zanieczyszczenia powierzchni ziemi', and 'Sprawy dotyczące gospodarowania odpadami i pozwoleń emisyjnych na terenach zamkniętych'. The left sidebar contains a search bar, 'Mój Gov' button, and the European Union flag.

Zezwolenia - wniosek

← → ↻ 🏠 🔒 https://www.gov.pl/web/rdos-olsztyn/sprawy-dotyczace-ochrony-przyrody2 ⋮ 📧 ☆ ⬇️ 📄 📁 📧

Serwis Rzeczypospolitej Polskiej

Szukaj usług, informacji, wiadomości 🔍

👤 Mój Gov

Strona główna

Rada Ministrów

Kancelaria Premiera

Ministerstwa

Urzędy, instytucje
i placówki RP

👤 Usługi dla obywatela

📁 Usługi dla przedsiębiorcy

📁 Usługi dla urzędnika

Koronawirus: informacje i
zalecenia

Załącz Profil zaufany

Baza wiedzy

Sprawy dotyczące ochrony przyrody

[Zaświadczenie potwierdzające spełnienie wymogów przez eksperta przyrodniczego](#)

[Szacowanie szkód wyrządzonych przez zwierzęta objęte ochroną gatunkową, za które odpowiada Skarb Państwa \(bóbr, wilk, żubr oraz ryś\)](#)

[Zezwolenie na odstępstwa od zakazów w stosunku do zwierząt gatunków obcych](#)

[Zezwolenie na odstępstwa od zakazów w stosunku do gatunków roślin i grzybów objętych ochroną](#)

[Zezwolenie na odstępstwo od zakazów w rezerwacie przyrody](#)

[Zaświadczenie organu odpowiedzialnego za monitorowanie obszarów Natura 2000 \(załącznik 2.2, załącznik I i.in.\)](#)

[Zezwolenie na odstępstwa od zakazów w stosunku do gatunków zwierząt objętych ochroną](#)

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W OLSZTYNIE

Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo

EMAS
Zweryfikowany system
zarządzania
środowiskowego
PL 2.28-00273

Zezwolenia - wniosek

Wniosek o wydanie zezwolenia na wykonywanie czynności zabronionych w stosunku do zwierząt gatunków objętych ochroną

1. Dane wnioskodawcy

Dane osobowe-obowiązkowe

Imię i nazwisko

(lub) nazwa firmy
(Może być pieczęćka jednostki)

Ulica, numer domu, mieszkania

Kod pocztowy

Miejscowość

Poczta

Gmina

Dane osobowe-nieobowiązkowe (ułatwiają kontakt)

Telefon kontaktowy

Adres e-mail

2. Nazwa gatunkowa i liczba lub ilość osobników, których dotyczy wniosek oraz miejsce i czas realizacji zezwolenia

W przypadku wniosku dotyczącego więcej niż jednego gatunku, należy podać liczbę lub ilość osobników w **razie na każdy gatunek**.
Należy także podać **numery zakazów (patrz pkt 2)**, które odnoszą się do poszczególnych gatunków, jeżeli nie są jednokrotne dla wszystkich gatunków.
W przypadku braku możliwości określenia liczby lub ilości osobników, należy wpisać **brak możliwości określenia** i uzasadnić.
Jeżeli czynności wykonywane w stosunku do danego gatunku będą miały miejsce w **różnych lokalizacjach**, należy to wyrazić.
Jeżeli właściwym celem czynności wykonywane będą w **różnych terminach i miejscach**, w stosunku do **różnych gatunków**, należy to **dokładnie określić**.

Odpowiedź najlepiej sformułować w formie:
Gatunek (nazwa gatunku i liczba), numer zakazu, liczba lub ilość osobników, miejsce i czas realizacji.

Przykład:
Wróbel domowy *Passer domesticus*: zakaz nr 7, 8, 9; liczba – 10 par; miejsce – ul. Nowa 3 w Olsztynie; czas – od 1.08.2018 r. do 31.12.2018 r.
Jarek: Apus agap: zakaz nr 15; liczba – 5 par; miejsce – ul. Stara 1 w Olsztynie; czas – od 1.08.2018 r. do 15.08.2018 r.

Wniosek dotyczy osobników dziko występujących:

Tak Nie (wniosek dotyczy osobników innych niż dziko występujące np. hodowlane w niewoli)

Wniosek o wydanie zezwolenia na wykonywanie czynności zabronionych w stosunku do zwierząt gatunków objętych ochroną

3. Wniosek dotyczy wykonywania czynności zabronionych, wymienionych w art. 52 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody oraz w rozporządzeniu w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt

1. p. 1	Zakaz	Należy wskazać --X
1) p.	Umysłnego zabijania	☐
2) p.	Umysłnego okaleczania Umysłnego chwytania	☐
3) p.	Umysłnego niszczenia jaj lub form rozwojowych	☐
4) p.	Transportu	☐
5) p.	Chowu	☐
6) p.	Zbierania okazów gatunków (dotyczy martwych zwierząt) Przetrzymania okazów gatunków Posiadania okazów gatunków (dotyczy martwych zwierząt)	☐
7) p.	Niszczenia siedlisk lub ostoi, będących: (zakreśli właściwe) Obszarem rozrodu Wychowu młodych Odpoczynku Migracji Żerowania	☐
8) p.	Niszczenia, usuwania lub uszkodzenia: (zakreśli właściwe) Gniazd Mrowisk Noru Legowisk (np. barłóg, leże, wstępy, itp.) Zeremia Tamu Tarlisk Zimowisk Innych schronień	☐
9) p.	Umysłnego uniemożliwienia dostępu do schronień	☐
10) p.	Zbywania okazów gatunków Oferowania do sprzedaży okazów gatunków Wymiany okazów gatunków Darowizny okazów gatunków	☐
11) p.	Wwózienia z zagranicy lub wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków	☐
12) p.	Umysłnego płoszenia lub niepokojenia pkt. 12. dotyczy tylko gatunków oznaczonych symbolem (1) w załącznikach do rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt	☐
13) p.	Umysłnego płoszenia lub niepokojenia: (zakreśli właściwe) pkt. 13. dotyczy tylko gatunków oznaczonych symbolem (2) w załącznikach do rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt W miejscach noclegu W okresie lęgowym w miejscach rozrodu lub wychowu młodych W miejscach żerowania grupowań ptaków migrujących W miejscach żerowania grupowań ptaków zimujących	☐
14) p.	pkt. 14. dotyczy tylko gatunków oznaczonych symbolem (3) w załącznikach do rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt Fotografowania mogącego powodować płoszenie lub niepokojenie Filmowania mogącego powodować płoszenie lub niepokojenie Obserwacji mogącej powodować płoszenie lub niepokojenie	☐
15) p.	Umysłnego przemieszczania z miejsc regulamie przebywania na inne miejsca	☐
16) p.	Umysłnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego	☐

4. Cel wykonywania wnioskowanych czynności

Należy wskazać, jaki jest **powód złożenia wniosku** o wydanie zezwolenia na wykonywanie czynności zabronionych. Powodem może być np. wykonywanie badań naukowych, badań dotyczących ochrony gatunku, konieczność ograniczenia szkód powodowanych przez zwierzęta objęte ochroną, względy bezpieczeństwa publicznego, względy sanitarne, nadzwyczajny interes publiczny, służący interes **ogólny**, lub inne. Cel należy **uzasadnić**.

Zezwolenia - wniosek

Wniosek o wydanie zezwolenia na wykonywanie czynności zabronionych [¶] w stosunku do zwierząt gatunków objętych ochroną [¶]

¶
¶
¶
¶
¶
¶
¶
¶
¶
□

5. → Opis wykonywania wnioskowanych czynności, wskazanie sposobów i metod ich wykonywania oraz określenie urządzeń stosowanych do chwytania, zabijania, porwikania [¶]
Należy podać m. in. metody łowienia (np. projekt badań naukowych), sposoby chwytania okazów (np. sieci, przynęty, ...), id.), sposoby przenoszenia (np. kłosa, pojemnik, siatka itd.), sposoby zabijania (np. odtrzał, cięcie, ud.), sposoby głuszenia lub niepokojenia (np. metody akustyczne, biologiczne, mechaniczne, itd.), sposoby filmowania lub fotografowania (z ukrycia, z otwartą, bez ukrycia, itd.) i inne, w zależności od charakteru wnioskowanych czynności.

¶
¶
¶
¶
¶
¶
¶
¶
¶
¶
¶
¶
□

6. → Wskazanie podmiotu lub osób realizujących zezwolenie [¶]

¶
□

7. → Jeżeli wniosek dotyczy umiarkowanego zabijania i/ lub chwytania, należy wskazać podmiot realizujący te czynności. W innym przypadku wpisać – nie dotyczy [¶]

¶
¶
□

8. → Informacje o stosowaniu alternatywnych rozwiązań [¶]
Należy wskazać, czy dotyczyła były prowadzone inne działania np. w przypadku wniosku o umiarkowane zabijanie zwierząt wyodrębniających osobki, czy stosowano zabezpieczenia przed zjadaniem, jeśli tak – jakie i w jaki sposób; czy było prowadzone głuszenie, jeśli tak – w jaki sposób. Należy również wskazać, czy istnieje inny sposób realizacji inwestycji lub przedsięwzięcia, który nie będzie powodował konieczności naruszenia zakazów obowiązujących w stosunku do gatunków chronionych.

¶
¶
¶
□

Wniosek o wydanie zezwolenia na wykonywanie czynności zabronionych [¶] w stosunku do zwierząt gatunków objętych ochroną [¶]

9. → Zagrożenia wynikające z realizacji wnioskowanych czynności [¶]
Należy wskazać rodzaje zagrożeń wynikających z realizacji wnioskowanych czynności dla gatunków chronionych. Wskazać wpływ wnioskowanych czynności na lokalną populację gatunku (np. liczebność i lokalizacja stanowisk, która nie różni się znacząco), wpływ na krajową populację danego gatunku, wpływ na ludzi lub zwierzęta.

¶
¶
¶
¶
□

10. → Inne ważne i istotne informacje, które powinny być znane organowi na etapie prowadzenia postępowania [¶]
W przypadku, gdy wnioskowane czynności wynikają z realizacji inwestycji, mogącej znacząco oddziaływać na środowisko, można podać informacje o wydaniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (znak decyzji) i/lub dołączyć kopię dokumentu. W przypadku złożenia wniosku o przeprowadzenie okazów gatunków, należy podać ich pochodzenie oraz informację czy zostało wydane zezwolenie np. na wywóz do kraju oraz podać znak tego zezwolenia.

¶
¶
¶
□

11. → Informacja, czy realizacja wnioskowanych czynności związana jest z wykonaniem inwestycji/ przedsięwzięcia projektu finansowanego ze środków Unii Europejskiej [¶]
Należy zaznaczyć jeden z poniższych Programów Operacyjnych: □

- Instrument „Łącząc Europę” (Linguistic Europe Facility – CEF)
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020
- Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020
- Program Operacyjny Wiedza Edukacja – Rozwój 2014-2020
- Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020
- Program Operacyjny Polska Wschodnia 2014-2020
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińskiego-Mazurskiego 2014-2020
- Nie dotyczy □

Należy podać nazwę projektu, w ramach którego wykonywane będą wnioskowane czynności. [¶]

¶
□

12. → Opłata skarbową [¶]
Należy dołączyć dowód wniesienia opłaty skarbowej za wydanie zezwolenia lub wskazać postawę zwolnienia z opłaty skarbowej (na podstawie ustawy o opłacie skarbowej) wraz z uzasadnieniem [¶]

¶
□

13. → Zgoda na przetwarzanie danych osobowych [¶]
Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych, które nie są danymi obowiązkowymi (tzn. dane nieobowiązkowe: numer telefonu kontaktowego, adres e-mail) w celu realizacji zadań związanych z prowadzeniem postępowań o wydanie zezwolenia na wykonywanie czynności zabronionych w stosunku do chronionych gatunków zwierząt przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie. [¶]
Jednocześnie oświadczam, że zostałam/lęm poinformowana/y o przysługującym mi prawie dostępu do treści swoich danych oraz ich poprawiania, wycofania zgody na ich przetwarzanie w każdym czasie, jak również, że podanie tych danych było dobrowolne. [¶]
Treść informacji dotyczącej przetwarzania danych przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie stanowi załącznik do niniejszego wniosku. [¶]

¶
□

----- □
Miejscowość i data) Czyta i podpis wnioskodawcy □

Zezwolenia – opłata skarbową

wydanie zezwolenia podlega opłacie skarbowej w wysokości 82 zł*

UWAGA! opłatę należy wnieść na konto organu podatkowego właściwego dla organu wydającego zezwolenie – informacji na temat danych do przelewu należy szukać np. na stronach internetowych poszczególnych organów

Zezwolenia - wniosek

Do kogo złożyć wniosek?

Do:

- **Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska**

(umyślne zabijanie)

- **regionalnego dyrektora ochrony środowiska**

(np. umyślne płoszenie i niepokojenie i inne)

- **Ministra Środowiska**

(gdy jakakolwiek czynność zakazana jest wykonywana na obszarze parku narodowego)

Zezwolenia - wniosek

- kompletność wniosku jest warunkiem jego rozpatrzenia – brak ujęcia we wniosku wszystkich informacji wymaganych w art. 56 ust. 6 ustawy o ochronie przyrody powoduje niepotrzebne wydłużenie procesu administracyjnego, a czasem kończy się pozostawieniem sprawy bez rozpoznania
- **Uwaga!** Decyzje są uznaniowe, dlatego do wniosku należy załączyć wszelkie dokumenty i informacje świadczące o istnieniu realnego zagrożenia lub występowaniu poważnych szkód. Samo przebywanie wilka na terenie, na którym mogą przebywać ludzie nie musi być przesłanką do wydania zezwolenia.
- Jakość wniosku (ilość informacji) ma bezpośrednie przełożenie na szybkość wydania stosownego zezwolenia.

Zezwolenia – decyzja

Decyzje są uznaniowe i organ w każdym indywidualnym przypadku musi wykazać spełnienie określonych przesłanek:

- brak rozwiązań alternatywnych
- brak szkodliwości dla zachowania we właściwym stanie ochrony gatunków chronionych
- istnienie przynajmniej jednej z przesłanek indywidualnych – np. ograniczenie poważnych szkód w mieniu, czy zapewnienie zdrowia i bezpieczeństwa powszechnego

Zezwolenia – decyzja

Najczęstsze przyczyny nie wydania zezwolenia:

- braki formalne, nieuzupełnione w ogóle lub w odpowiednim czasie
- nieudokumentowane przyczyny: brak dowodów, a jedynie obawy oparte na nieznanym biologii i behawioru wilka lub (rzadziej) na zdarzeniach z innych rejonów kraju
- brak jakichkolwiek wcześniejszych prób stosowania rozwiązań alternatywnych (brak stosowania zabezpieczeń w postaci: ogrodzeń, fladr, pastuchów elektrycznych)
- wniosek nieadekwatny do rzeczywistego problemu – np. 1 szkoda w pogłowiu zwierząt gospodarskich, którą oszacowano i za którą wypłacono odszkodowanie

Decyzja ustna - art. 14 § 2 kpa

Kiedy? – wyłącznie w sytuacjach nagłych, wymagających natychmiastowej interwencji, tj. zagrażających życiu bądź zdrowiu ludzi lub zwierząt, kiedy obiektywnie wniosek nie może być załatwiony w formie pisemnej.

Jak ją uzyskać? – po rozpatrzeniu wniosku złożonego drogą telefoniczną. Należy skontaktować się telefonicznie z właściwym organem ochrony przyrody, pod numerami telefonów podanymi na stronie internetowej urzędu.

Czy można działać na własną rękę?

Nie!

Doprowadzenie do śmierci zwierzęcia objętego ochroną ścisłą bez zezwolenia Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (Ministra Środowiska na terenie parku narodowego) lub wbrew jego warunkom, w zależności od wpływu tego czynu na populację danego gatunku jest:

- a) wykroczeniem, za które grozi kara aresztu lub grzywny (art. 131 pkt 14 ustawy o ochronie przyrody) lub
- b) przestępstwem, za które grozi kara pozbawienia wolności do lat 5 (art. 181 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeksu karnego).

Odszkodowania

Sprawy odszkodowań reguluje art. 126 ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 2020 r. poz. 55 z późn. zm.)

oraz

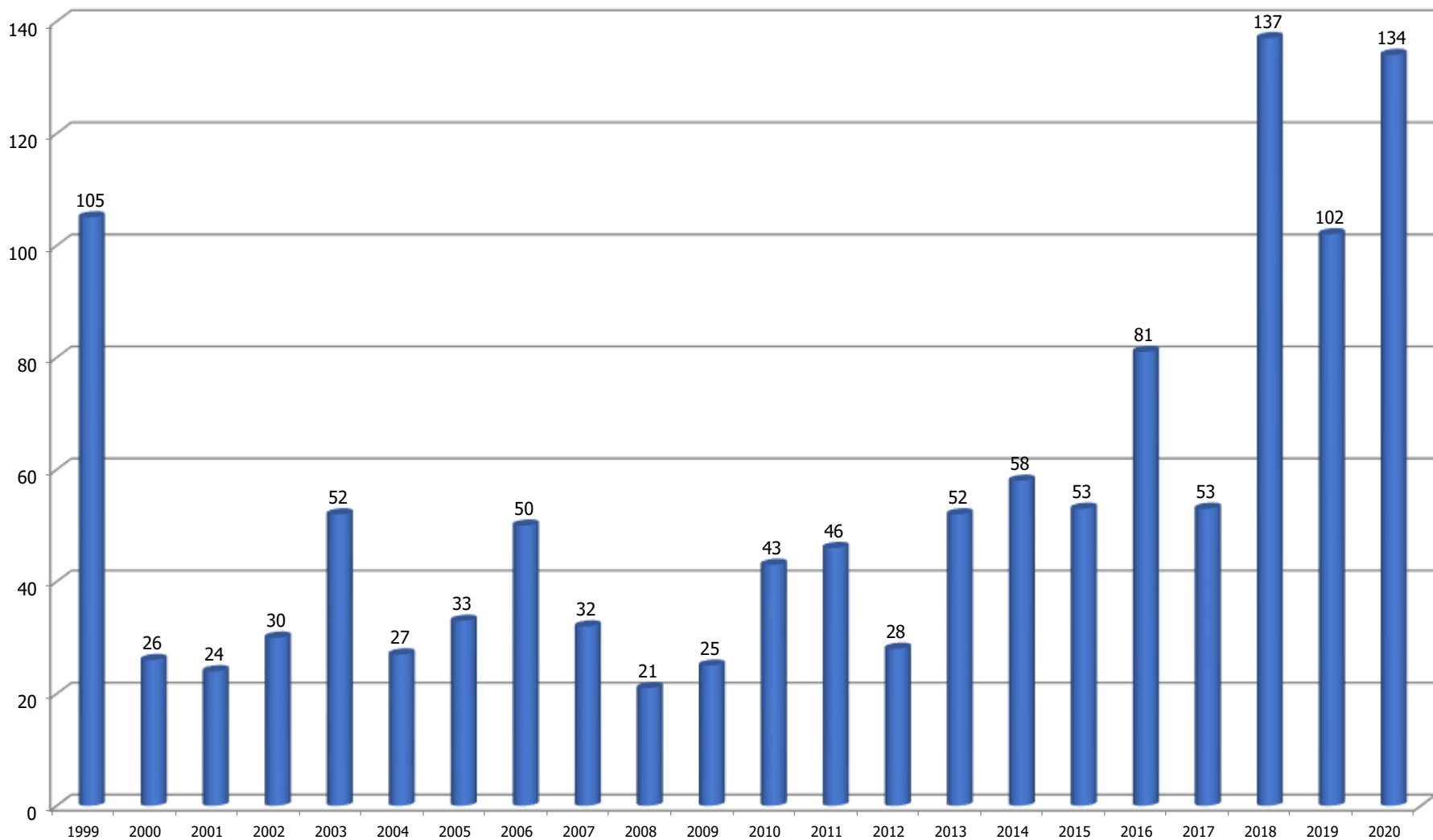
rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 8 lutego 2018 r. w sprawie szacowania szkód wyrządzonych przez niektóre gatunki zwierząt objęte ochroną gatunkową (Dz. U. z 2018 r. poz. 645)

Szkody powodowane przez wilki (kraj wg GUS)

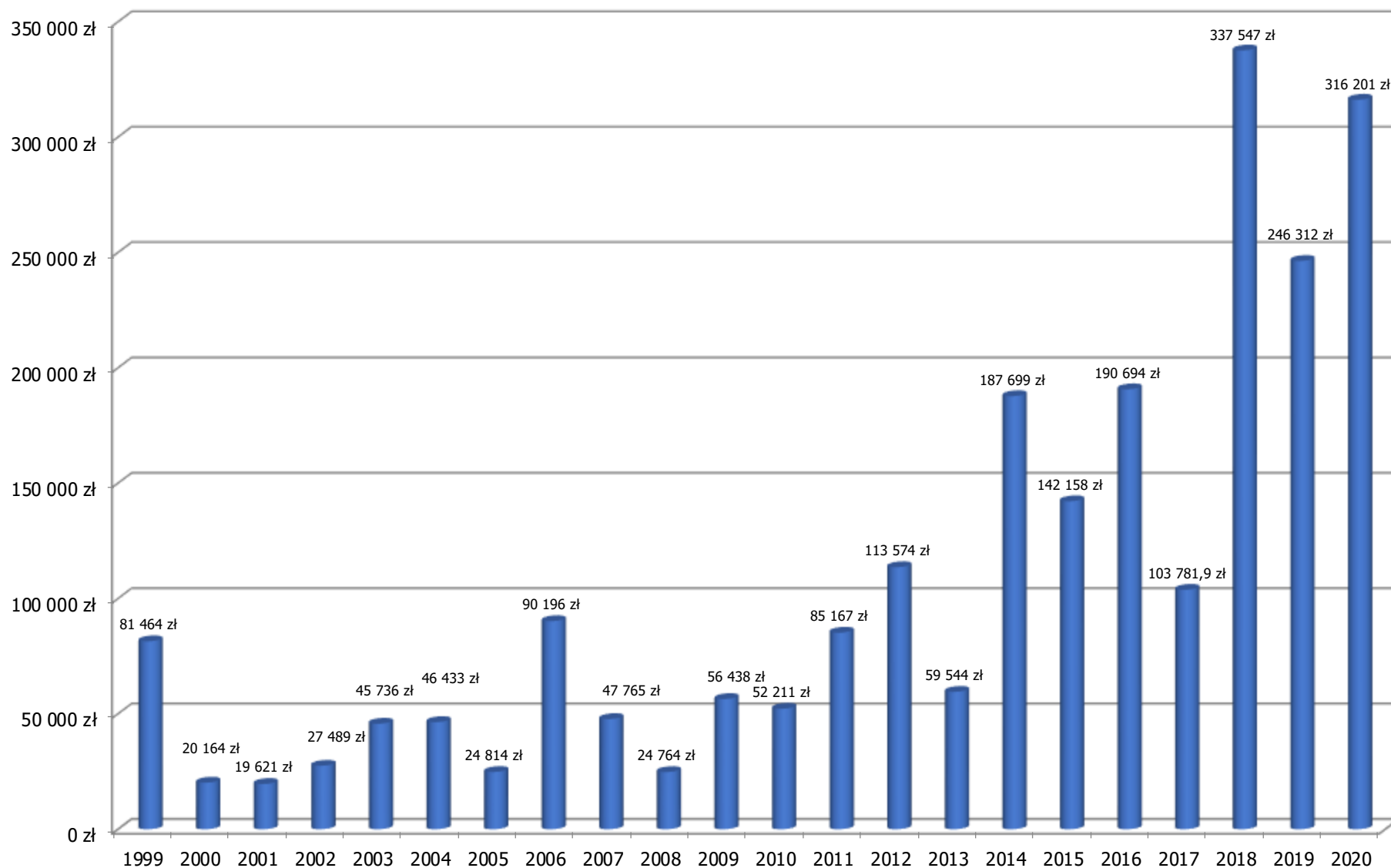
WOJEWÓDZTWA	Liczba zgłoszonych szkód wyrządzonych przez wilka <i>Canis lupus</i> w 2019 r.
Polska	993
Dolnośląskie	14
Kujawsko-pomorskie	7
Lubelskie	–
Lubuskie	17
Łódzkie	1
Małopolskie	431
Mazowieckie	5
Opolskie	–
Podkarpackie	186
Podlaskie	115
Pomorskie	25
Śląskie	28
Świętokrzyskie	1
Warmińsko-mazurskie	102
Wielkopolskie	15
Zachodniopomorskie	46

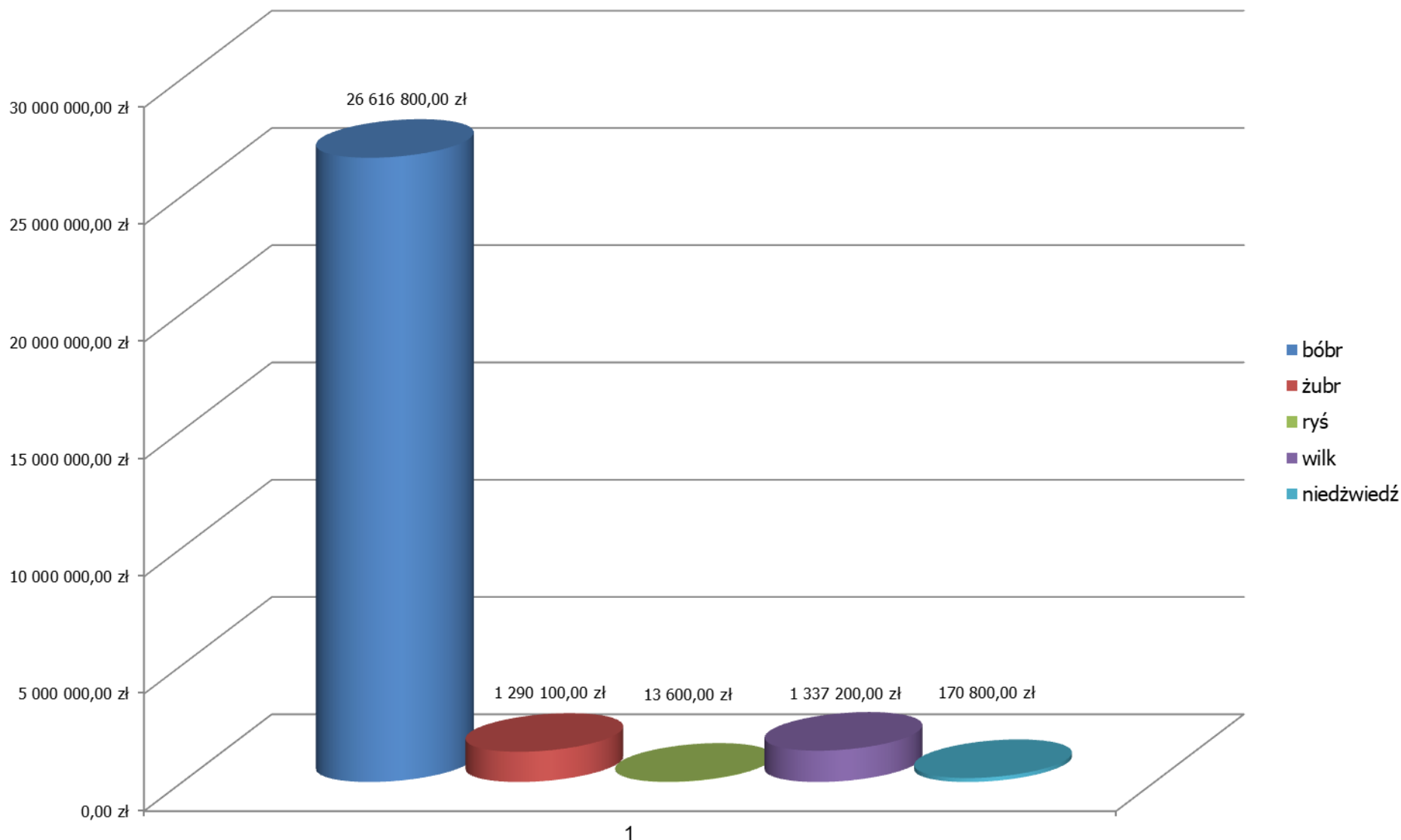
Liczba szkód wyrządzanych przez wilki w województwie warmińsko-mazurskim w latach 1999-2020

Odszkodowania za szkody wyrządzone przez wilki w województwie warmińsko-mazurskim w latach 1999-2020

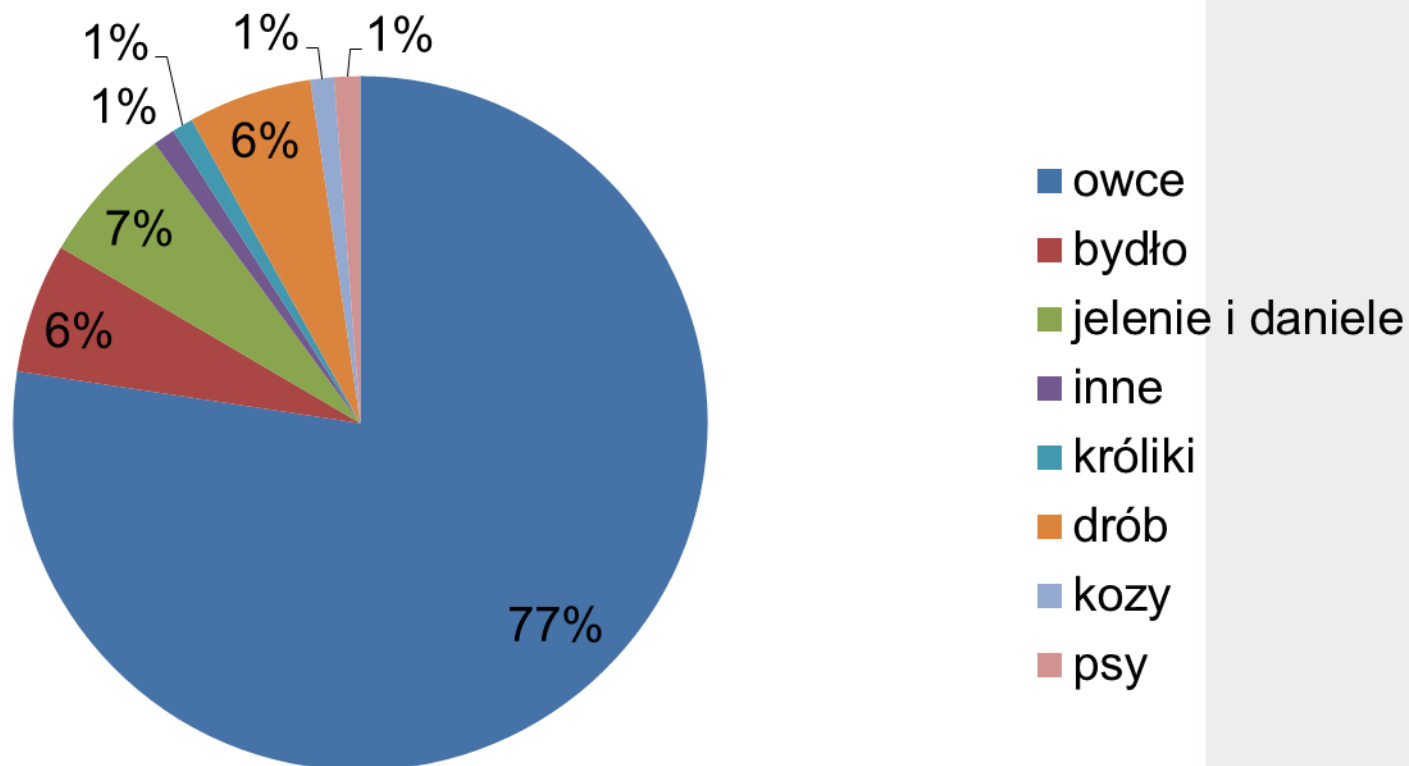

Odszkodowania za szkody wyrządzone przez wilki na tle innych gatunków (kraj 2019 rok)

Szkody powodowane przez wilki

Zwierzęta zagryzione przez wilki w 2017 r.

Szkody powodowane przez wilki

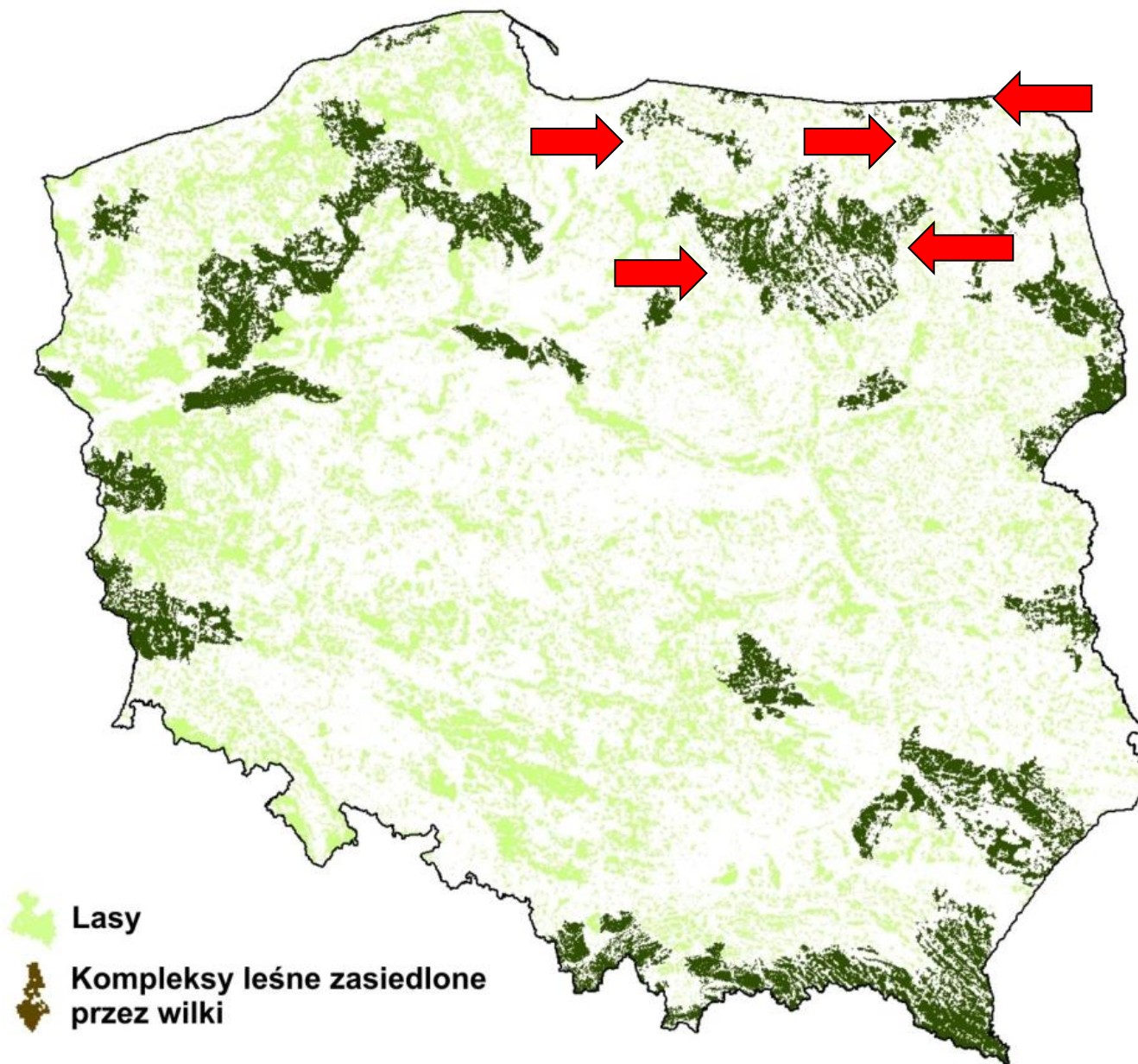
Rodzaj szkód związany jest ze specyfiką hodowli w danym regionie.

W górach wilki powodują szkody przede wszystkim w pogłowie owiec, zaś na Mazurach i Podlasiu zabijane jest głównie bydło, lokalnie owce.

W latach 1999-2014 wilki zagryzły:

- 5500 owiec i 217 sztuk bydła w województwie podkarpackim,
- 625 owiec i 595 sztuk bydła w województwie warmińsko-mazurskim.

Szkody powodowane przez wilki

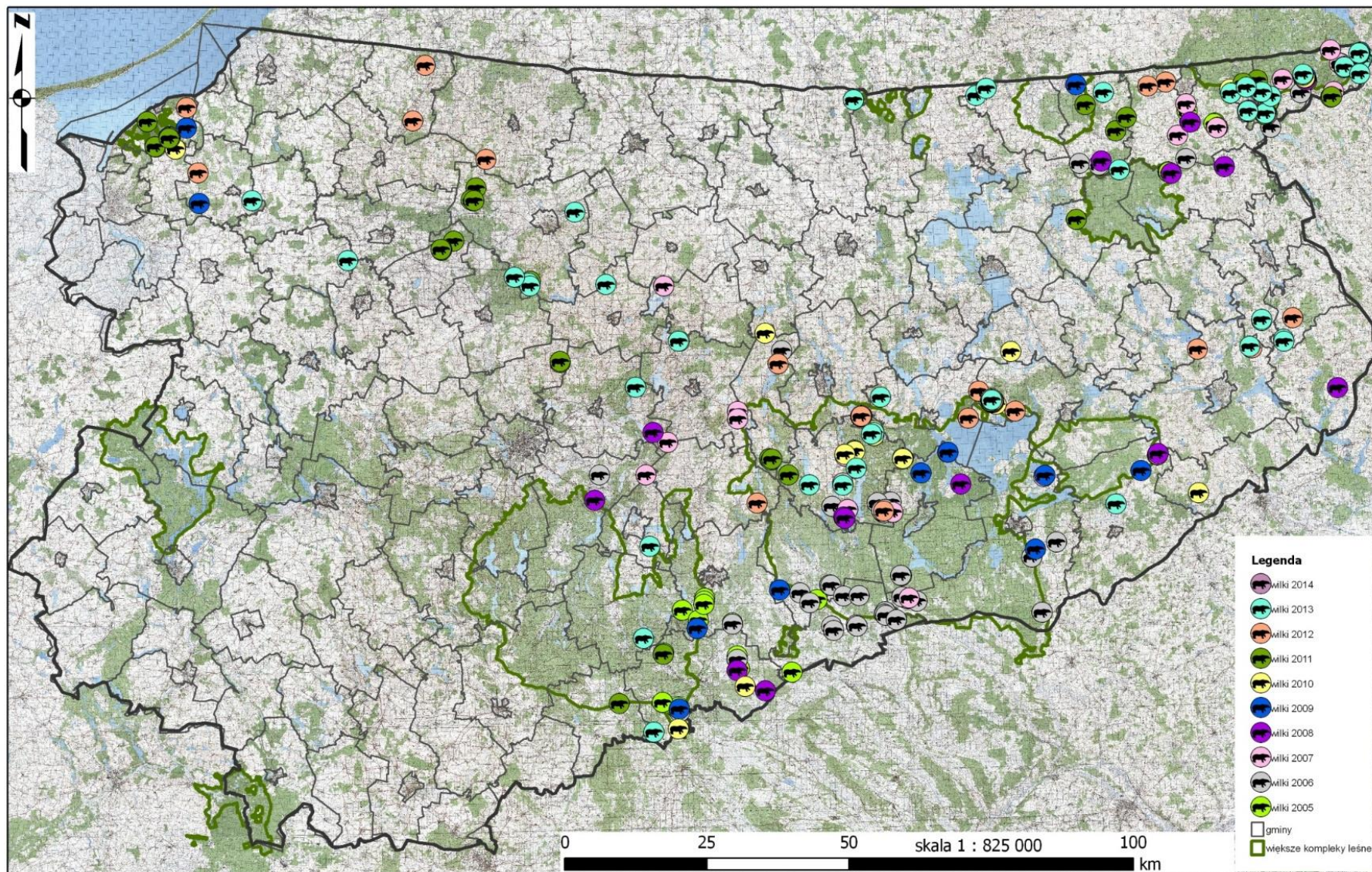
Szkody powodowane przez wilki

Najwięcej szkód wilki notowano w powiatach:

- gołdapskim,
- mrągowskim,
- olsztyńskim,
- szczycieńskim,
- piskim,
- elbląskim.

Szkody powodowane przez wilki

Szkody powodowane przez wilki

Szkody powodowane przez wilki w pogłowie zwierząt gospodarskich mają charakter nieregularny.

Najczęściej występują one w okresie od maja do listopada, przy czym największe nasilenie ataków wilków notuje się najczęściej w sierpniu i wrześniu.

Związane jest to z faktem, że w okresie tym znacząco wzrasta zapotrzebowanie pokarmowe szczeniąt.

Szkody powodowane przez wilki

Występowaniu szkód w okresie jesiennym sprzyja pogarszająca się pogoda, obniżająca się temperatura oraz coraz krótsze dni.

Nadzór człowieka nad zwierzętami zmniejsza się wówczas, co jest ułatwieniem dla wilków.

Ataki drapieżników na inwentarz zdarzają się głównie pod wieczór, w nocy i wczesnym rankiem, gdy aktywność ludzi jest najmniejsza. Atakom sprzyja zła pogoda - ulewny deszcz, mżawka oraz mgła. Drapieżniki czują się wówczas bezpieczne, nawet w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowań.

Szkody powodowane przez wilki

W ostatnich kilku latach na terenie Warmii i Mazur zgłaszane są szkody wyrządzone przez wilki w okresie późnej jesieni i wczesnej zimy.

Przyczyną takiego stanu jest pogoda, a zwłaszcza ciepła i długa jesień oraz bezśnieżne okresy przedzimowe.

Ponadto przyczyną większej liczby szkód mogą być polowania na wilki po stronie Federacji Rosyjskiej i przemieszczanie się zwierząt na terytorium Polski.

Odszkodowania - wniosek

- złożenie wniosku (przez poszkodowanego) **niezwłocznie** po stwierdzeniu szkody
- co do zasady wniosek składany pisemnie. W przypadku szkód wyrządzonych w odniesieniu m.in. do zwierząt - również drogą telefoniczną

Odszkodowania - wniosek

- elementy wniosku wymienione zostały w § 2 pkt. 4-5 rozporządzenia w sprawie szacowania szkód wyrządzonych przez niektóre gatunki zwierząt objęte ochroną gatunkową
- formularze wniosków znajdują się na stronach internetowych poszczególnych regionalnych dyrekcji ochrony środowiska

Odszkodowania - wniosek

← → ↻ 🏠 <https://www.gov.pl/web/rdos-olsztyn> 🔍 📧 ⭐ ☰ 📄 🌐 ☰

⚙️ Często odwiedzane [Google](#) [EZD](#) [Login](#) [RDOŚ](#) [RDOŚ](#) [RDOŚKA](#) [GDOŚ](#) [CRFOP](#) [Geoservis GDOŚ](#) [Geoportal RDOŚ](#) [Geoportal 2](#) [Geoportal OLN](#) [Usługa lokalizacji dział...](#) [NID | Portal mapowy](#) [System Informacji Prz...](#) [Teraz Środowisko – akt...](#) [Dropbox – bobry – ula...](#)

☰ **gov.pl** | Serwis Rzeczypospolitej Polskiej [Mój Gov](#) Unia Europejska

Koronawirus: szczepienia i ważne informacje [DOWIEDZ SIĘ WIĘCEJ](#)

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Olsztynie

▾ bip

[O RDOŚ](#) [Co robimy](#) [Załatw sprawę](#) [Aktualności](#) [Kontakt](#)

- **24 173 km²** Powierzchnia województwa
- **32,7%** Powierzchnia lasów
- **16%** Powierzchnia użytków zielonych
- **5,7%** Powierzchnia terenów bagiennych oraz wód

Ochrona przyrody

Natura 2000

Oceny oddziaływania na środowisko

Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo

Odszkodowania - wniosek

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Olsztynie

- [O RDOŚ](#)
- [Co robimy](#)
- [Załatw sprawę](#)
- [Aktualności](#)
- [Kontakt](#)

[🏠](#) > [Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Olsztynie](#) > [Załatw sprawę](#) > [Jak załatwić sprawę](#)

Obwieszczenia i zawiadomienia

Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie

Dostęp do informacji

Ponowne wykorzystanie informacji

Publicznie dostępny wykaz danych o dokumentach zawierających informację o środowisku i jego ochronie

Dostępność

Inne rejestry publiczne

[Jak załatwić sprawę](#)

Kontrola i kontrola zarządcza

Majątek

Praca

Komunikaty, ogłoszenia, petycje

Zamówienia publiczne

Jak załatwić sprawę

Sprawy z zakresu ocen oddziaływania na środowisko

Sprawy dotyczące ochrony przyrody

Sprawy dotyczące zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie oraz historycznego zanieczyszczenia powierzchni ziemi

Sprawy dotyczące gospodarowania odpadami i pozwoleń emisyjnych na terenach zamkniętych

Sprawy z zakresu dostępu do informacji

Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo

Odszkodowania - wniosek

← → ↻ 🏠 <https://www.gov.pl/web/rdos-olsztyn/sprawy-dotyczace-ochrony-przyrody2> ⋮ 📧 ☆

🔍 Często odwiedzane 🌐 Google 📄 EKD 📄 Login 🌿 RDOŚ 📄 RDOŚ 🌿 RDOŚKA 🌿 GDOŚ 🌿 CRFOP 📄 Geoserwis GDOŚ 🌿 Geoportal RDOŚ 📄 Geoportal 2 🌿 Geoportal OLN 🌐 Usługa lokalizacji dział... 📄 NID | Portal mapowy 📄 System Informacji Prz... 📄 Teraz Środowisko – akt... 📄 Dropbox – bobry – ula... >

☰ Serwis Rzeczypospolitej Polskiej [Mój Gov](#)

Koronawirus: szczepienia i ważne informacje

[DOWIEDZ SIĘ WIECEJ](#)

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Olsztynie

📄 bip

[O RDOŚ](#) [Co robimy](#) [Załatw sprawę](#) [Aktualności](#) [Kontakt](#)

🏠 > [Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Olsztynie](#) > [Załatw sprawę](#) > [Jak załatwić sprawę](#) > [Sprawy dotyczące ochrony przyrody](#)

[← Powrót](#)

Sprawy dotyczące ochrony przyrody

[Zaświadczenie potwierdzające spełnienie wymogów przez eksperta przyrodniczego](#)

[Szacowanie szkód wyrządzonych przez zwierzęta objęte ochroną gatunkową, za które odpowiada Skarb Państwa \(bóbr, wilk, żubr oraz ryś\)](#)

[Zezwolenie na odstępstwa od zakazów w stosunku do zwierząt gatunków obcych](#)

[Zezwolenie na odstępstwa od zakazów w stosunku do gatunków roślin i grzybów objętych ochroną](#)

[Zezwolenie na odstępstwo od zakazów w rezerwacie przyrody](#)

[Zaświadczenie organu odpowiedzialnego za monitorowanie obszarów Natura 2000 \(załącznik 2.2, załącznik I i.in.\)](#)

Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo

WNIOSEK O ODSZKODOWANIE ZA SZKODY WYRZĄDZONE PRZEZ WILKI / RYSIE

Załączniki
do wniosku o odszkodowanie
za szkody wyrządzone przez wilki / rysie

- ❖ Imię i nazwisko poszkodowanego: *
- ❖ Nazwa poszkodowanego oraz imię i nazwisko osoby właściwej do reprezentowania poszkodowanego: **
- ❖ Adres do korespondencji:
miejscowość ulica nr lokal
- kod pocztowy: poczta: gmina:
- telefon kontaktowy:
- numer PESEL lub numer paszportu lub innego dokumentu stwierdzającego tożsamość
w przypadku, gdy poszkodowany nie posiada numeru PESEL* lub
numer identyfikacyjny REGON oraz numer identyfikacji podatkowej (NIP) poszkodowanego: **
- ❖ Lokalizacja szkody:
powiat:
- gmina:
- obręb ewidencyjny (nazwa i nr):
- numer ewidencyjny działki/działek:

Rodzaj szkody (szczegółowo opisać w załączniku do wniosku)

Rodzaj zagryzionego / pogryzionego zwierzęcia <i>/zaznaczyć właściwe/</i>	Liczba zagryzionych / pogryzionych zwierząt
☐ Bydło (krowa, jałówka, byk, cielę)	
☐ Owca (maciorka, tryk, jagnię)	
☐ Koza (koza, baran, koźlą)	
☐ Koń (klacz, ogier, źrebię)	
☐ Daniel	
☐ Jeleń	
☐ Pies	
☐ Inne	

- ❖ Gatunek zwierzęcia, które spowodowało szkodę: wilk / ryś */zaznaczyć właściwe/*
- ❖ Data i godzina powstania szkody:
- ❖ Data i godzina stwierdzenia szkody:
- ❖ Odległość od budynków mieszkalnych m, od budynków gospodarczych m, lasu m
- ❖ Krótki opis szkody:

❖ Forma władania przedmiotem szkody:

- Własność *(wymagane jest dołączenie kopii dokumentu potwierdzającego własność zwierzęcia, np. paszportu bydła)*
- Inna – podać formę prawną:

❖ Rodzaj hodowli (zwierzęta hodowlane, zwierzęta towarowe, zasoby genetyczne) */zaznaczyć właściwe/*

❖ Wskazanie pełnomocnika, w przypadku jego ustanowienia:

* Wypełnić w przypadku, gdy poszkodowany jest osobą fizyczną
** Wypełnić w przypadku, gdy poszkodowany jest osobą prawną

.....
/data i podpis wnioskodawcy/

I. Oświadczenie poszkodowanego, że zwierzę będące przedmiotem szkody jest własnością poszkodowanego

Ja, niżej podpisa(ny) oświadczam, że następujące zwierzęta będące przedmiotem szkody są moją własnością:

Lp.	Zwierzę (podać rodzaj, rasę)	Płeć	Numer identyfikacyjny	Wiek (data urodzenia)	Waga (kg)

.....
/data i podpis/

II. Oświadczenie poszkodowanego o gotowości udostępnienia dokumentacji hodowlanej do wglądu podczas oględzin szkody

Ja, niżej podpisa(ny) oświadczam, że gotowy jestem udostępnić dokumentację hodowlaną dotyczącą zwierząt będące przedmiotem szkody do wglądu podczas oględzin.

.....
/data i podpis/

III. Informacja o numerze rachunku, na który ma zostać przekazane odszkodowanie * :

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

lub wskazanie innego sposobu wypłaty odszkodowania (np. przekaz pocztowy na adres):

.....

* wypełnić obowiązkowo

.....
/data i podpis/

IV. Oświadczenie poszkodowanego, że powstała szkoda skutkuje zmniejszeniem przychodów z działalności rolniczej w rozumieniu art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1387, z późn. zm.)

Ja, niżej podpisała/y * oświadczam, że powstała szkoda skutkuje zmniejszeniem przychodów z działalności rolniczej w rozumieniu art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1387, z późn. zm.)

* W przypadku, gdy poszkodowany nie jest rolnikiem należy wpisać „NIE DOTYCZY”

.....
/data i podpis/

V. Pisemne pełnomocnictwo – w przypadku, gdy poszkodowany ustanowił pełnomocnika

Ja, niżej podpisała/y * upoważniam Panią/Pana (PESEL) do reprezentowania mnie we wszelkich sprawach dotyczących odszkodowania za szkody wyrządzone przez wilki / rysie* objęte wnioskiem z dnia

* niewłaściwie określić

* W przypadku, gdy poszkodowany nie ustanowił pełnomocnika należy wpisać „NIE DOTYCZY”

.....
/data i podpis/

Do wniosku NALEŻY dołączyć OBLIGATORYJNIE następujące dokumenty wskazane w §2 ust. 5 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 8 lutego 2018 r. w sprawie szacowania szkód wyrządzonych przez niektóre gatunki zwierząt objęte ochroną gatunkową (Dz. U. z 2018 r. poz. 645):

- 1) Oświadczenie poszkodowanego, że zwierzę będące przedmiotem szkody jest własnością poszkodowanego;
- 2) Kopię dokumentacji hodowlanej albo oświadczenie poszkodowanego o gotowości udostępnienia dokumentacji hodowlanej do wglądu podczas oględzin szkody albo
- 3) Kopię dokumentu potwierdzającego oddanie poszkodowanemu mienia, które uległo szkodzie, do gospodarczego korzystania, a w szczególności umowy użytkowania, najmu, dzierżawy lub oświadczenia właściciela gruntu albo
- 4) Oświadczenie poszkodowanego o posiadaniu samoistnym mienia, które uległo szkodzie;
- 5) Jeżeli poszkodowanym jest rolnik – oświadczenie poszkodowanego, że powstała szkoda skutkuje zmniejszeniem przychodów z działalności rolniczej w rozumieniu art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1387, z późn. zm.);
- 6) Informacja o numerze rachunku, na który ma zostać przekazane odszkodowanie lub wskazanie innego sposobu wypłaty odszkodowania;
- 7) Pisemne pełnomocnictwo – w przypadku, gdy poszkodowany ustanowił pełnomocnika.

UWAGA !!!

Do rozpatrzenia wniosku o odszkodowanie wymagane jest uzupełnienie i podpisanie wszystkich oświadczeń

Odszkodowania

Bezwzględnie nie należy uprzętać zagryzonego zwierzęcia przed przybyciem osób szacujących szkodę. W miarę możliwości należy sporządzić dokumentację fotograficzną szkody i zabezpieczyć miejsce zdarzenia.

W związku z koniecznością bezzwłocznego dokonania oględzin zagryzionych zwierząt celem poprawnej identyfikacji sprawców szkody (wilk czy pies) należy **bezzwłocznie** powiadomić o zdarzeniu regionalną dyrekcję ochrony środowiska.

Należy powiadomić lekarza weterynarii. Sporządza on notatkę, w której opisuje m.in. charakter ran, zjedzone części zwierzęcia.

Odszkodowania

Odszkodowania

Odszkodowania

- odpowiedzialność Skarbu Państwa za szkody wyrządzone przez wilka nie obejmuje utraconych korzyści;
- odszkodowania za szkodę wyrządzoną w odniesieniu do zwierząt jest sumą:
 - ceny rynkowej zabitego, padłego w wyniku odniesionych ran lub uśmierconego zwierzęcia
 - kosztów utylizacji padliny i jej transportu do najbliższego przedsiębiorstwa zajmującego się utylizacją padliny
 - kosztu wizyty lekarza weterynarii stwierdzającego padnięcie zwierzęcia
 - kosztów leczenia okaleczonych zwierząt i wartości produktów leczniczych

Odszkodowania

Kiedy odszkodowanie nie przysługuje?

- osobom, którym przydzielono grunty stanowiące własność Skarbu Państwa;
- **jeżeli poszkodowany nie wyraził zgody na współpracę z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska lub dyrektorem parku narodowego na budowę urządzeń lub wykonanie zabiegów zapobiegających szkodom;**
- za szkody:
 - nieprzekraczające w ciągu roku wartości 100 kg żyta w przeliczeniu na jeden ha uprawy,

Odszkodowania

Kiedy odszkodowanie nie przysługuje?

- za szkody:

- powstałe w mieniu Skarbu Państwa, z wyłączeniem mienia oddanego do gospodarczego korzystania na podstawie Kodeksu cywilnego,
- **wyrządzone przez wilki, niedźwiedzie lub rysie w pogłowie zwierząt gospodarskich pozostawionych, w okresie od zachodu do wschodu słońca, bez bezpośredniej opieki.**

(bez nadzoru człowieka lub wyszkolonego psa pasterskiego, odpowiednich zabezpieczeń)

Łagodzenie konfliktów – ustawa o ochronie przyrody

- wypłacanie odszkodowań – jeden z 5 gatunków, za których szkody odpowiada Skarb Państwa
- współdziałanie z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska (w tym wsparcie finansowe)
- zezwolenia na odstępstwo od zakazów wobec osobników tego gatunku

Metody zabezpieczania zwierząt gospodarskich przed wilkami

Stosowanie dobrych praktyk gospodarskich, przede wszystkim niepozostawianie bydła, owiec czy kóz bez bezpośredniej opieki w okresie od zachodu do wschodu słońca.

Wskazane jest zaganianie zwierząt na noc do odpowiednio zabezpieczonych przydomowych zagród, obór, stajni, budynków inwentarskich.

Metody zabezpieczania zwierząt gospodarskich przed wilkami

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 28 września 2015 r. (sygn. akt K 20/14)

- obowiązkiem właściciela jest dbałość o swój majątek i podejmowanie starań w celu jego ochrony
- właściciel w pierwszej kolejności sam powinien podjąć stosowne czynności, zmierzające do uniknięcia szkody lub zminimalizowania jej rozmiarów

Metody zabezpieczania zwierząt gospodarskich przed wilkami

Metody zabezpieczania zwierząt gospodarskich przed wilkami

W przypadku przetrzymywania zwierząt na pastwiskach w ciągu dnia, czy też w okresie po zachodzie słońca należy zabezpieczyć miejsca przebywania inwentarza np.

- wielopasmowym pastuchem elektrycznym,
- wielopasmowym drutem kolczastym,
- siatką o wysokości minimum 1,8 m.

W przypadku nieogrodzonych pastwisk położonych w pobliżu lasów, wąwozów, nie należy pozostawiać zwierząt bez nadzoru także w ciągu dnia, zwłaszcza podczas złej pogody.

Metody zabezpieczania zwierząt gospodarskich przed wilkami

Aby zapobiec przezołganiu się wilków pod ogrodzeniem należy:

- umieścić najniższy przewód elektryczny na wysokości 10–20 cm nad podłożem,
- konieczne jest przy tym pilnowanie, by rosnąca roślinność nie stykała się z drutem, gdyż urządzenie wówczas nie będzie działać prawidłowo,
- siatkę należy wkopać w ziemię na głębokość minimum 0,5 m.

Aby zapobiec przeskakiwaniu wilków nad ogrodzeniem należy:

- stosować stosunkowo wysokie ogrodzenia z ostatnim przewodem na wysokości nawet 2 m.
- ogrodzenia pasmowe do wysokości około 1,5 m powinny być umieszczone w odległości 15 cm; odległość pomiędzy przewodami umieszczonymi wyżej może wynieść 20 cm,
- ogrodzenie wykonane z siatki można dodatkowo zabezpieczyć poprzez zawieszenie pasm drutu kolczastego na wysokości około 2 m, wywiniętych do zewnętrznej strony ogrodzenia,
- zaleca się, by napięcie na linii ogrodzenia wynosiło co najmniej 4500 V.

Metody zabezpieczania zwierząt gospodarskich przed wilkami

Można zastosować ogrodzenia kombinowane (pasmowe, siatkowe) w połączeniu z fladrami.

Fladry to cienki sznur z naszytymi wąskimi kawałkami materiału, najczęściej w kolorze czerwonym, które zwisając i poruszając się na wietrze będą tworzyły barierę, której wilk boi się przekroczyć.

Istotny jest sposób wykonywania i instalowania tych urządzeń. Fladry działają szczególnie odstraszająco, kiedy poszczególne chorągiewki rozmieszczone są co 50 cm (odległość pomiędzy środkami pasków materiału), a sznury rozciągnięte były tak, by końcówki chorągiewek znajdowały się tuż nad gruntem.

Metody zabezpieczania zwierząt gospodarskich przed wilkami

W celu ochrony zwierząt gospodarskich można stosować również opiekę poprzez odpowiednio wyszkolonego psa stróżującego, który od urodzenia ma kontakt ze stadem oraz przebywa z nim na pastwisku, czy w budynku inwentarskim.

Pies stróżujący nie może być domownikiem, a kontakt z ludźmi powinien zostać ograniczony do minimum. W przeciwnym razie pies nie będzie w stanie wykonywać zadań ochronnych, jakich się od niego oczekuje.

Współdziałanie

Może obejmować:

- pomoc merytoryczną poszkodowanym, pomoc finansową poszkodowanym (budowa urządzeń lub wykonanie zabiegów zapobiegających szkodom)
- w przypadku pomocy finansowej konieczne jest zawarcie umowy cywilnoprawnej

Metody zabezpieczania zwierząt gospodarskich przed wilkami

Zabezpieczenie zagrody pastuchem elektrycznym

Metody zabezpieczania zwierząt gospodarskich przed wilkami

Zabezpieczenie zagrody pastuchem elektrycznym i fladrami

Metody zabezpieczania zwierząt gospodarskich przed wilkami

Zabezpieczenie zagrody za pomocą ogrodzenia i fladr

Metody zabezpieczania zwierząt gospodarskich przed wilkami

Zabezpieczenie zagrody za pomocą ogrodzenia, fladr i psa pasterskiego

Metody zabezpieczania zwierząt gospodarskich przed wilkami

Zabezpieczenie zagrody za pomocą fladr

Metody zabezpieczania zwierząt gospodarskich przed wilkami

2017.10.11

Zabezpieczenie zagrody przy pomocy fladr

Metody zabezpieczania zwierząt gospodarskich przed wilkami

fot. RDOŚ Rzeszów

Zabezpieczenie zagrody za pomocą ogrodzenia z siatki leśnej

Metody zabezpieczania zwierząt gospodarskich przed wilkami

Zabezpieczenie zagrody za pomocą ogrodzenia z siatki leśnej

Współdziałanie

Kto może się zwrócić o tę formę pomocy?

Poszkodowani lub osoby, których mienie jest realnie narażone na wystąpienie szkody

Do kogo?

Do właściwego miejscowo rdoś

Czy współdziałanie finansowe jest obowiązkiem organów?

Nie - zależy od ilości posiadanych środków finansowych na ten cel

Współdziałanie - projekt

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie na mocy umowy z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej nr 330/2017/Wn-14/OP-WK/D z dnia 14 listopada 2017 r. prowadzi projekt pn. *„Przeciwdziałanie szkodom powodowanym przez bobry w gospodarstwach rolnych i mieniu oraz zabezpieczenie zwierząt gospodarskich przed wilkami na terenie województwa warmińsko-mazurskiego”*

Projekt realizowany jest w latach 2018-2021

Kwota projektu wynosi 1 726 900,00 zł.

Współdziałanie - projekt

Działania realizowane w ramach projektu w celu zabezpieczenia zwierząt przed wilkami:

- zakup fladr do ogrodzenia zagród/pastwisk, na których przetrzymywane są zwierzęta,
- zakup siatki leśnej o wysokości 2,5 m oraz metalowych słupów do wykonania kwater dla bydła i owiec,
- zakup zestawów ogrodzenia elektrycznego do zabezpieczenia przed wilkami zagród, na których przebywają zwierzęta gospodarskie,
- zakup psów pasterskich rasy polski owczarek podhalański (psy stróżujące).

Współdziałanie - projekt

Dotychczas w ramach projektu przekazano hodowcom zwierząt:

- 119 750 mb fladr,
- 13 km siatki leśnej o wysokości 2,5 m i 1760 słupków do budowy ogrodzeń,
- 78 zestawów urządzeń elektrycznych zasilanych energią słoneczną,
- 10 psów rasy polski owczarek podhalański.

Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo

Zadania właściwych organów

Na podstawie ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 1856, z późn. zm.) został w Polsce stworzony system zarządzania kryzysowego, który działa na każdym szczeblu działania administracji publicznej.

Kierowanie monitorowaniem, planowaniem, reagowaniem i usuwaniem skutków zagrożeń na terenie gminy należy do wójta gminy/burmistrza/prezydenta miasta, na obszarze powiatu do starosty, zaś na obszarze województwa do wojewody.

Biorąc powyższe pod uwagę, zapewnienie bezpieczeństwa lokalnej ludności należy do zadań własnych gminy, a nie do resortu środowiska.

Zadania właściwych organów

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713, z późn. zm.) działania w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, w tym zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należą do **zadań własnych gminy**.

Potrzeby te obejmują także sprawy związane z bezpieczeństwem mieszkańców, zatem zapewnienie bezpieczeństwa lokalnej społeczności spoczywa zatem w głównej mierze na wójcie gminy/burmistrzu/prezydencie miasta.

Zalecenia dotyczące podejmowanych działań

Procedura postępowania w sytuacjach konfliktowych człowiek-wilk

Miejsce bezpośrednich obserwacji wilków	Wygląd i zachowanie wilka	Zalecane działanie
W pobliżu (< 1 km) lub w obrębie dużego kompleksu leśnego lub na terenie z przewagą obszarów leśnych, również sporadycznie w pobliżu zabudowań na tych terenach	Osobnik niesprawiający wrażenia chorego, oddala się od człowieka.	Sytuacja normalna, nie jest potrzebna interwencja.

(opracowane na podstawie: „Nowak S., Mysłajek R. W., Okarma H., Śmietana W, 2005, Analiza dotychczasowych rodzajów i rozmiaru szkód wyrządzanych przez wilki oraz stosowanie metod rozwiązywania sytuacji konfliktowych, Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków”)

Zalecenia dotyczące podejmowanych działań

Procedura postępowania w sytuacjach konfliktowych człowiek-wilk

Miejsce bezpośrednich obserwacji wilków	Wygląd i zachowanie wilka	Zalecane działanie
Dowolne	Osobnik nie sprawia wrażenia chorego, nie ucieka przed jadącym pojazdem, np. biegnie obok	Sytuacja normalna, nie jest potrzebna interwencja.

Zalecenia dotyczące podejmowanych działań

Procedura postępowania w sytuacjach konfliktowych człowiek-wilk

Miejsce bezpośrednich obserwacji wilków	Wygląd i zachowanie wilka	Zalecane działanie
W obszarze zabudowanym, nawet w mieście	Osobnik zdrowy, sprawia wrażenie przestraszonego (podwinięty ogon), zabłąkanego. Obserwacje (zdjęcia i filmy), nawet wielokrotne, dotyczą tego samego dnia, maksymalnie dwóch dni	Osobnik podczas dyspersji, zabłąkał się do miasta (np. szedł wzdłuż rzeki). Wójt podejmuje działania w celu umożliwienia opuszczenia gminy przez zwierzę. Jeśli jest taka konieczność odławia i wywozi zwierzę do najbliższego kompleksu leśnego (przez podmioty upoważnione przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska na podstawie art. 52 ust. 2 pkt. 3 uop).

Procedura postępowania w sytuacjach konfliktowych człowiek-wilk

Miejsce bezpośrednich obserwacji wilków	Wygląd i zachowanie wilka	Zalecane działanie
Dowolne	Osobnik z wyraźnymi oznakami choroby (np. uszkodzenia ciała), ewentualnie z podejrzeniem wścieklizny, nie oddala się od ludzi, a nawet podchodzi na niedużą odległość, jest agresywny.	<p>Sytuacja wymagająca uwagi.</p> <p>Rekomendowane jest wykonanie dokumentacji fotograficznej/filmowej zachowania, i przesłanie do eksperta, który potwierdza przynależność gatunkową oraz doradzi w trakcie podejmowania decyzji.</p> <p>W przypadku konieczności uśmiercenia zwierzęcia wójt występuje z wnioskiem o stosowne zezwolenie do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (GDOŚ) lub Ministra Środowiska (gdy zdarzenie ma miejsce na terenie parku narodowego) – w przypadkach nagłych może to być decyzja ustna.</p> <p>Po uśmierceniu należy zwierzę zważyć i wykonać szczegółową dokumentację fotograficzną, następnie przeprowadzić badanie w kierunku wścieklizny, a jeśli wynik jest negatywny, umożliwić właściwym, zainteresowanym podmiotom przeprowadzenie szczegółowej sekcji zwierzęcia dla ustalenia przyczyn nietypowego zachowania (w tym np. pobranie próby do analiz genetycznych).</p>

Zalecenia dotyczące podejmowanych działań

Procedura postępowania w sytuacjach konfliktowych człowiek-wilk

Miejsce bezpośrednich obserwacji wilków	Wygląd i zachowanie wilka	Zalecane działanie
Dowolne	Osobnik bez oznak choroby, przez dłuższy czas (kilka tygodni) regularnie widywany w pobliżu budynków mieszkalnych, nie atakuje zwierząt gospodarskich ale zbliża się do ludzi i wzbudza niepokój mieszkańców	<p>Sytuacja wymagająca uwagi (pilnej)</p> <p>Rekomendowane przeprowadzenie inspekcji terenowej, instalacja wideopułapek i przygotowanie raportu w terminie do trzech dni.</p> <p>a) W sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego wójt składa wniosek do GDOŚ o wydanie zezwolenia na odstępstwo od zakazu zabijania,</p> <p>b) w przypadku braku zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego, wójt składa wniosek do RDOŚ o odstępstwo od zakazu umyślnego płoszenia (np. przy użyciu broni z amunicją kulową lub innych środków) lub odłów (pozostawienie w niewoli albo też oznakowanie nadajnikiem GPS/GSM i przesiedlenie do najbliższego dużego kompleksu leśnego).</p>

Zalecenia dotyczące podejmowanych działań

Procedura postępowania w sytuacjach konfliktowych człowiek-wilk

Miejsce bezpośrednich obserwacji wilków	Wygląd i zachowanie wilka	Zalecane działanie
Dowolne	Osobnik bez oznak choroby, przez dłuższy czas (kilka tygodni) regularnie widywany w pobliżu budynków mieszkalnych, nie atakuje zwierząt gospodarskich ale zbliża się do ludzi i wzbudza niepokój mieszkańców	<p>Zarówno odłowiony osobnik jak i odstrzelony powinien zostać poddany badaniom weterynaryjnym, powinna zostać wykonana dokumentacja fotograficzna, pomiar wagi i parametrów ciała oraz powinny zostać pobrane próby do badań genetycznych (przez właściwy podmiot prowadzący takie badania).</p> <p>Analogiczna procedura na terenie parku narodowego prowadzona jest przez dyrektora parku.</p>

Zalecenia dotyczące podejmowanych działań

Procedura postępowania w sytuacjach konfliktowych człowiek-wilk

Miejsce bezpośrednich obserwacji wilków	Wygląd i zachowanie wilka	Zalecane działanie
<p>W pobliżu (< 1 km) lub w obrębie dużego kompleksu leśnego lub na terenie z przewagą obszarów leśnych.</p>	<p>Wilki zaatakowały zwierzęta gospodarskie po raz pierwszy, lub ataki są sporadyczne</p>	<p>Hodowca natychmiast po stwierdzeniu szkody zabezpiecza ślady, składa niezwłocznie wniosek do regionalnego dyrektora ochrony środowiska o odszkodowanie.</p> <p>Hodowca wraz z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska ustala jakie w danym przypadku powinny być zastosowane zabezpieczenia przed kolejnymi atakami. Ww. zabezpieczenia wykonywane są samodzielnie przez hodowcę lub na zasadach współdziałania z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska.</p> <p>Analogiczna procedura na terenie parku narodowego wymaga udziału dyrektora parku narodowego zamiast regionalnego dyrektora ochrony środowiska.</p>

Procedura postępowania w sytuacjach konfliktowych człowiek-wilk

Miejsce bezpośrednich obserwacji wilków	Wygląd i zachowanie wilka	Zalecane działanie
Dowolne	Wilki często atakują zwierzęta gospodarskie	<p>Procedura zgłaszania szkód i ich szacowania, a także wykonywania odpowiednich zabezpieczeń taka sama jak powyżej.</p> <p>W przypadku wystąpienia powtarzających się co najmniej kilkukrotnie skutecznych ataków wilków na zwierzęta w jednym gospodarstwie należy przeanalizować przyczyny.</p> <p>Jeżeli ataki wilków nie są wynikiem zaniedbań hodowcy (takich jak pozostawianie zwierząt gospodarskich bez ochrony w nocy) poszkodowany (lub wójt gdy dotyczy to większej liczby poszkodowanych w danej gminie) występuje do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (lub Ministra Środowiska, gdy zdarzenie ma miejsce na terenie parku narodowego) z wnioskiem o wydanie zezwolenia na umyślne zabijanie wilków wyrządzających szkody.</p>

(opracowane na podstawie: „Nowak S., Mysłajek R. W., Okarma H., Śmietana W, 2005, Analiza dotychczasowych rodzajów i rozmiaru szkód wyrządzanych przez wilki oraz stosowanie metod rozwiązywania sytuacji konfliktowych, Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków”)

Co, gdy współdziałanie i odszkodowanie nie jest zadowalające?

Możliwość uzyskania w stosunku do wilka zezwolenia na odstępstwo od zakazów* np. płoszenia i niepokojenia, a nawet umyślnego zabijania

* Wszystkie zakazy w stosunku do dziko występujących zwierząt objętych ochroną gatunkową wymienione są w § 6 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt.

Jakie etapy, gdy są szkody? - podsumowanie

Wilki zaatakowały zwierzęta gospodarskie po raz pierwszy lub ataki są sporadyczne → wniosek o odszkodowanie → ustalenie z RDOŚ właściwych zabezpieczeń / poprawa zabezpieczeń (samodzielnie lub w ramach współdziałania)

Jeśli ataki wilków powtarzają się, a powyższe działania okazują się niewystarczające, można rozważyć złożenie wniosku do GDOŚ o wydanie zezwolenia umyślne zabijanie wilków wyrządzających szkody.

Jakie etapy, gdy zagrożone bezpieczeństwo? - podsumowanie

Wilk nie stwarza zagrożenia, ale budzi niepokój mieszkańców → wójt/burmistrz/prezydent miasta składa wniosek o odstąpienie od zakazu umyślnego płoszenia (np. przy użyciu broni z amunicją kulową) lub odłów i transport do najbliższego dużego kompleksu leśnego → gdy odłów i transport warto przeprowadzić badania weterynaryjne, w tym pobrać próby do badań genetycznych

Jakie etapy, gdy zagrożone bezpieczeństwo? - podsumowanie

Wilk stwarza realne, udokumentowane zagrożenie

- ➔ wójt/burmistrz/prezydent miasta składa wniosek o odstąpienie od zakazu umyślnego zabijania
- ➔ po uśmierceniu należy wykonać szczegółową dokumentację fotograficzną oraz badanie w kierunku wścieklizny
- ➔ jeśli wynik jest negatywny, należy umożliwić właściwym, zainteresowanym podmiotom przeprowadzenie szczegółowej sekcji zwierzęcia

Wilk – zagrożenie dla człowieka?

- wilk w normalnych warunkach nie stanowi zagrożenia dla człowieka, gdyż człowiek nie stanowi dla niego źródła pożywienia
- naturalny behawior wilka (płochliwość) sprawia, że przypadkowe spotkanie z wilkiem zazwyczaj kończy się jego ucieczką
- ważne jest, aby pamiętać, że wilk jest zwierzęciem dzikim – nie należy go oswajać, ani dokarmiać
- zachowanie wilków, które wywołało w ostatnim czasie wiele emocji nie było typowym zachowaniem

Dziękuję za uwagę

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W OLSZTYNIE

Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo

